

Tingvoll friluftspark

Konsekvenser for naturmangfoldet

Miljøfaglig
Utredning

Rapport MU2024-104

Forsidebilde

Planområdet preges av tilrettelegging i form av små veier, turstier og skog med høy påvirkningsgrad. I tillegg kommer den største naturmangfoldutfordringen – fremmede arter, her i form av hagelupin i veikanten.

Foto: Geir Gaarder.

RAPPORT 2024-104

<p>Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS (MFU) www.mfu.no</p>	<p>Prosjektansvarlig: Geir Gaarder</p>
<p>Oppdragsgiver: Tingvoll Idrettslag</p>	<p>Prosjektmedarbeider(e): -</p> <p>Kontaktperson hos oppdragsgiver: Håvard Steinshamn</p>
<p>Referanse: Gaarder, G. 2024. Tingvoll friluftspark. Konsekvenser for naturmangfoldet. Miljøfaglig Utredning rapport 2024-104, 32 s. ISBN 978-82-345-0645-1.</p>	
<p>Referat:</p> <p>Tingvoll Idrettslag ønsker å etablere Tingvoll friluftspark i og rundt et område som allerede i stor grad er tilrettelagt for idrett og friluftsliv inntil Tingvoll sentrum. I den forbindelse har Statsforvalteren i Møre og Romsdal krevd nærmere utredninger av naturmangfoldkvalitetene i området. Formålet med denne rapporten er å svare ut dette.</p> <p>Området er kartlagt etter Miljødirektoratet (2024b) sin kartleggingsinstruks for naturtyper. I tillegg er artsmangfoldet nærmere undersøkt. Miljødirektoratet (2024c) sin veileder for konsekvensutredninger av klima og miljø er samtidig benyttet som metodisk grunnlag for verdivurderinger. Kunnskapsgrunnlaget er både basert på egne befaringer høsten 2024 og kjent kunnskap om området, særlig gjennom artsfunn lagt ut på Artskart (Artsdatabanken 2024). Kunnskapsgrunnlaget om naturkvalitetene vurderes som godt.</p> <p>Det ble avgrenset en naturtype rett utenfor planområdet, men innenfor utredningsområdet. Dette er ei sørlig nedbørsmyr, men påvirkning fører til sterkt redusert tilstand, svært lav kvalitet og bare noe naturverdi. I tillegg vurderes hele området å være et økologisk funksjonsområde for arter. Dette inkluderer et par vanlige, vidt utbredte rødlistede fuglearter, og det gis derfor bare noe naturverdi.</p> <p>For øvrig er det mest vanlig natur, uten særlige verdier. Det er fragment av rikmyr sentralt i området, men for små areal til å verdsettes særskilt. Det finnes derimot en del fremmedarter, som dels ser ut til å spre seg. Flere har svært høy risiko. Basert på en konseptplan for området så vurderes tiltaket å føre til noe forringelse og gi noe konsekvens på naturmangfoldet.</p> <p>Gjennomgående er usikkerhet i vurderingene lav, men noe knyttet til påvirkning. Naturmangfoldlovens paragrafer 8 (kunnskapsgrunnlaget), 9 (føre-var-prinsippet) og 10 (samlet belastning) er kortfattet vurdert.</p> <p>Til slutt er det satt fram enkelte forslag til avbøtende og kompenserende tiltak. Det viktigste avbøtende tiltaket er å utarbeide en plan for bekjempelse av fremmede arter, som bør inkludere systematisk fjerning av alle forekomster før anleggsarbeidet starter opp. Det mest aktuelle kompenserende tiltaket vurderes å være lukking av myrgrøfter på nordsiden av planområdet, med tilhørende fjerning av ungskog for å åpne opp igjen tidligere åpen myr.</p>	

FORORD

Miljøfaglig Utredning har utført en vurdering av naturverdier og kommet med forslag til tiltak av hensyn til naturmangfoldet i forbindelse med planer om etablering av Tingvoll friluftspark i Tingvoll kommune. Oppdragsgiver er Tingvoll Idrettslag, med Håvard Steinshamn som kontaktperson.

For Miljøfaglig Utredning har Geir Gaarder hatt ansvar for både feltarbeid og rapportering.

Tingvoll, 12.10.2024

Miljøfaglig Utredning AS

Geir Gaarder

Figur 1. En stor bestand med parkslirekne vokser midt i dagens anlegg. En sentral utfordring for idrettslaget vil være å fjerne dette på en permanent, trygg måte. Foto: Geir Gaarder

INNHold

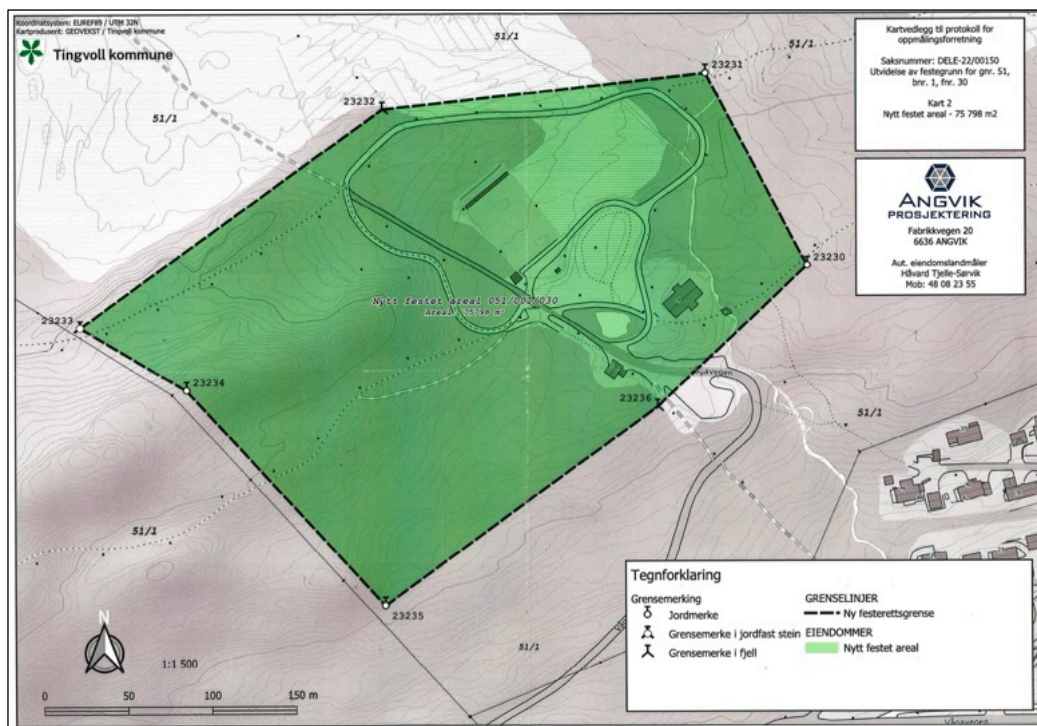
FORORD	4
INNHold	5
1 INNLEDNING	6
2 METODE	8
2.1 RETNINGSLINJER OG KRAV	8
2.2 KONSEKVENSVURDERINGEN	8
2.2.1 Steg 1. Innhenting av kunnskap	8
2.2.2 Steg 2. Inndeling i delområder	9
2.2.3 Steg 3. Sette verdi	10
2.2.4 Steg 4. Vurdere påvirkning	12
2.2.5 Steg 5. Vurdere samlet konsekvens for hvert delområde	14
2.2.6 Steg 6. Vurdere samlet konsekvens for naturmangfold	15
2.2.7 Steg 7. Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-10	17
3 REGISTRERINGER	18
3.1 NATURGRUNNLAGET	18
3.2 NATURTYPER	20
3.3 ARTSMANGFOLD	21
3.3.1 Virveldyr	21
3.3.2 Karplanter	21
3.3.3 Lav, moser, sopp og virvelløse dyr	24
3.3.4 Forekomst av rødlistearter	24
4 VURDERING AV VERDI	25
5 PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS	26
5.1 VURDERING AV USIKKERHET	26
5.1.1 Naturtyper med tilhørende kvalitet og verdi	26
5.1.2 Artsmangfoldet	26
5.1.3 Påvirkning	26
5.2 0-ALTERNATIVET	26
5.3 UTBYGGINGSALTERNATIVET	27
5.4 VURDERING AV SAMLET BELASTNING	27
5.5 SAMMENSTILLING OG RANGERING AV KONSEKVENNS	27
6 VURDERINGER ETTER NATURMANGFOLDLOVEN §§8-10	28
6.1 KUNNSKAPSGRUNNLAGET (§8)	28
6.2 FØRE-VAR-PRINSIPPET (§9)	28
6.3 ØKOSYSTEMTILNÆRMING OG SAMLET BELASTNING (§ 10)	28
7 ØKOSYSTEMTJENESTER	29
8 AVBØTENDE TILTAK	30
9 SKRIFTLIGE KILDER	32

1 Innledning

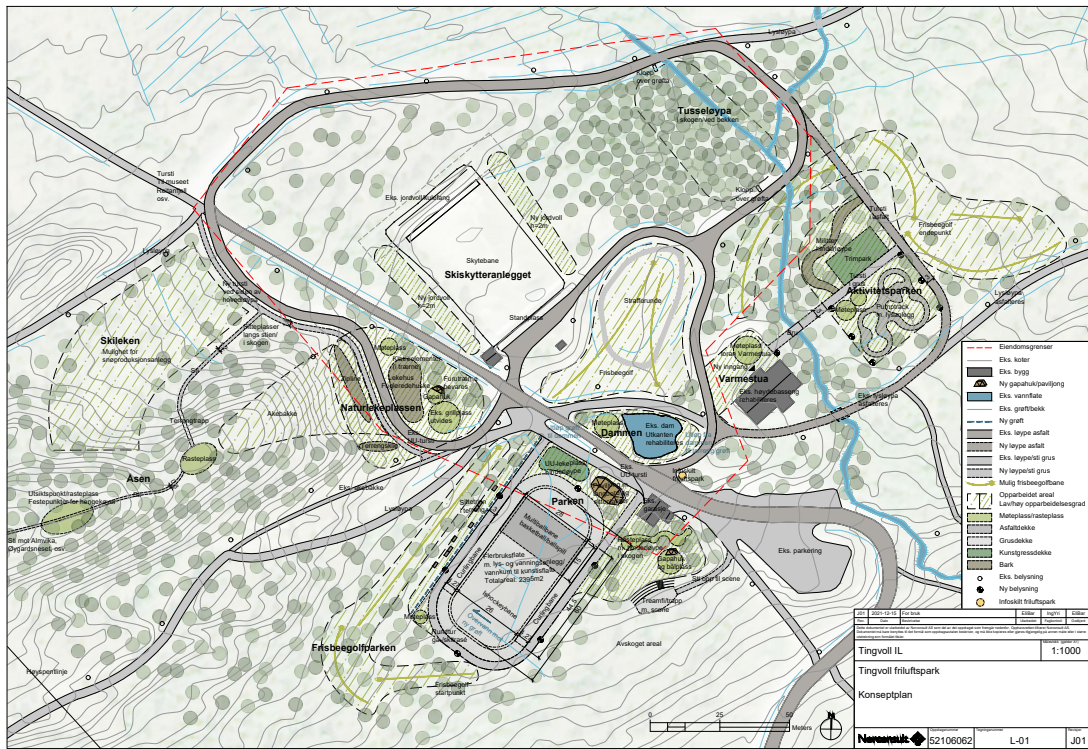
Tingvoll Idrettlag ønsker å bygge ut/videreutvikle idrettsanleggene ovenfor Tingvoll sentrum, dvs. rett vest for boligfeltet Einlia, til Tingvoll friluftspark. I den forbindelse har Statsforvalteren i Møre og Romsdal uttalt følgende (basert på e-post fra Håvard Steinshamn 27.09.2024): «Vi mener imidlertid at tiltakets omfang krever reguleringsplan, da det vil medføre inngrep i natur og terreng, inkludert vassdrag. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold er også for svakt. Kommunen bør kreve naturtypekartlegging og kartlegging av truede arter som grunnlag for plassering av tiltakene». Denne rapporten er et svar på dette behovet.

Nedenfor er avgrensning av planområdet vist, dvs. området som idrettslaget har fått festerettigheter på. Deler av boligfeltet i Einlia er synlig i nedre, høyre hjørne. Litt lenger oppe i lia ligger for øvrig Tingvoll-lia med Tingvoll museum, mens riksveg 70 går nedenfor, rett utenfor kartutsnittet.

Det er utarbeidet en utviklingsplan for friluftsparken (Noconsult 2021), inkludert en konseptplan med forslag til ulike typer anlegg, se figur 3. Ut over det er ikke mer detaljerte utbyggingsplaner mottatt. Konsekvensene som tiltaket vil ha på naturmangfoldet er derfor i denne rapporten basert på konseptplanen.

Figur 2. Avgrensning av planområdet med grønn farge (mottatt i e-post fra Håvard Steinshamn 28.08.2024).

Figur 3. Konzeptplanen som er utarbeidet av Norconsult (2021).

2 Metode

2.1 Retningslinjer og krav

Det er ikke stilt detaljerte krav til denne utredningen, ut over Statsforvalteren sitt generelle råd. I praksis er det antatt at det er aktuelt med en forenklet konsekvensutredning med gjennomgang av planene sine konsekvenser for naturmangfoldet, basert på behandling av naturmangfoldlovens §§8-10.

2.2 Konsekvensvurderingen

Anvendt metode bygger på Miljødirektoratets veileder M-1941 for konsekvensutredning av naturmangfold (2024c) for inndeling i delområder og verdivurdering. Metoden er presentert under i en forkortet versjon.

Disse seks stegene utgjør de sentrale elementene i metoden (Miljødirektoratet 2024c):

- Steg 1. Innhent kunnskap
- Steg 2. Inndeling i delområder
- Steg 3. Sette verdi
- Steg 4. Vurdere påvirkning
- Steg 5. Sett konsekvens og sammenstill
- Steg 6. Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-10

2.2.1 Steg 1. Innhenting av kunnskap

Foruten egne observasjoner er databasene Artskart (Artsdatabanken 2024a) og Naturbase (Miljødirektoratet 2024a) sjekket. I praksis forelå det på forhånd ganske mye data herfra, i første rekke i form av kartlegginger av artsmangfoldet. Til å være et såpass lite område, så er omfanget av kartlegginger ganske høyt. Det er snakk om et par hundre funn, fordelt på nesten 100 ulike arter, der de aller fleste registreringene er gjort de siste 10-20 årene. Derimot har det ikke vært utført noen naturtypekartlegginger her hittil.

Kartlegging av naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse baserer seg på Veileder M-2209, Miljødirektoratets kartleggingsinstruks for kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2 (Miljødirektoratet 2024b). Denne metoden bygger på kartleggingssystemet Natur i Norge (NiN), Artsdatabankens system for å beskrive naturvariasjon (Artsdatabanken 2021c). NiN er et system for å dele inn all norsk natur i naturtyper og beskrive dem etter faste beskrivelsesvariabler. I

Miljødirektoratets kartleggingsinstruks blir lokalitetene gitt en økologisk kvalitet på en femdelt skala, basert på lokalitetens skår for tilstand og naturmangfold etter vurdering av ulike, naturtypespesifikke parametere. Kvalitetskategoriene er vist i tekstboks 1.

Tekstboks 1. Kategorier for lokalitetskvalitet:

- Svært høy kvalitet
- Høy kvalitet
- Moderat kvalitet
- Lav kvalitet
- Svært lav kvalitet

Under kartleggingen av arter i 2024 ble det særlig lagt vekt på å fange opp rødlistearter, fremmedarter og arter spesielt knyttet til aktuelle naturtyper etter kartleggingsinstruksen. Forekomst av rødlistearter er ofte et vesentlig kriterium for å verdsette en lokalitet. Rødlistestatus for arter er basert på gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). De fem kategoriene i rødlista er vist i tekstboks 2. De fem kategoriene for fremmedarter (Artsdatabanken 2024d) er vist i tekstboks 3.

Sammen med det nye feltarbeidet vurderes kunnskapsgrunnlaget for naturmangfoldet som ganske godt for planområdet.

Tekstboks 2. Rødlistestatus:

CR = kritisk trua (Critically Endangered)
EN = sterkt trua (Endangered)
VU = sårbar (Vulnerable)
NT = nær trua (Near Threatened)
DD = datamangel (Data Deficient)

Tekstboks 3. Fremmedartskategori:

SE = Svært høy risiko
HI = Høy risiko
PH = Potensielt høy risiko
LO = Lav risiko
NK = Ingen kjent risiko

Figur 4. Det innmeldte arealet for naturtypekartlegging etter Miljødirektoratet (2024b) sin instruks er vist med grønn farge. Arealet er litt større enn planområdet (figur 2) for å kunne fange opp verdier og utfordringer i kantsonene til planområdet.

2.2.2 Steg 2. Inndeling i delområder

Utredningsområdet deles inn i mindre, enhetlige delområder, basert på kategoriene listet under. Naturtyper kartlegges etter Miljødirektoratets instruks (2024b). Registrering av rødlistede arter gjøres med grunnlag i rødliste for arter 2021 (Artsdatabanken 2021b) og fremmedarter etter fremmedartslisten (Artsdatabanken 2018).

Tabell 1. Utredningsområdet deles inn i mindre, enhetlige delområder, basert på ulike registreringskategorier.

Registreringskategori	Beskrivelse
Verneområder	Verneområder etter naturmangfoldloven, verdensarvområder, foreslåtte verneområder.
Utvalgt naturtype	Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52.
Naturtyper	Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks, håndbok 13 og håndbok 19.
Arter og økologiske funksjonsområder	Et område som inneholder en eller flere økologiske funksjoner for en eller flere arter. Omfatter arealer både i vann og på land med viktige økologiske funksjoner som ikke fanges opp av naturtypenivået. Prioriterte arter og deres økologiske funksjonsområder.
Landskapsøkologiske funksjonsområder	Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring eller spredning, også kalt økologisk flyt, mellom disse. Landskapsøkologiske funksjonsområder som bidrar til å bevare levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener eller individer mellom leveområder. Landskapsøkologiske funksjonsområder faller inn under definisjonen av grønn infrastruktur, etter Stortingsmelding 14 (2015-2016).
Geologisk mangfold	Et avgrenset område som representerer en del av vår geologiske arv.

2.2.3 Steg 3. Sette verdi

På bakgrunn av innsamlede data gjøres en vurdering av verdien til ulike delområder. Verdien fastsettes på grunnlag av et sett kriterier som er gjengitt nedenfor.

Tabell 2. Verditabell for naturmangfold som brukes til å sette verdi for hvert delområde.

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Verneområder og områder med båndlegging					Verdensarv Områder vernet etter naturmangfoldloven Foreslåtte verneområder Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks		Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med svært lav lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med svært lav lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) med svært lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) med svært lav lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) med svært lav lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med lav og moderat lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper	Kritisk truede (CR) med lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) med lav eller moderat lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) med lav, moderat eller høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon moderat og høy lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med høy og svært høy lokalitetskvalitet	Kritisk trua (CR) med moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) med høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) med svært høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon og svært høy lokalitetskvalitet

			med lav og moderat lokalitetskvalitet	Spesielt dårlig kartlagte naturtyper høy og svært høy lokalitetskvalitet	
Naturtyper etter håndbok 13 og håndbok 19		C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13 C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19	Nær truede naturtyper (NT) med B- og C-verdi B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13 B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19, som ikke er av vesentlig regional verdi (konkret vurdering nødvendig)	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med C-verdi Sårbare naturtyper (VU) med B- og C-verdi A-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13, inkl. nær truede naturtyper (NT) A og B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med A- og B-verdi Sårbare naturtyper (VU) med A-verdi
Arter med økologiske funksjonsområder		Alminnelige og vidt utbredte arter og deres funksjonsområder Anadrom fisk: Vassdrag med sporadisk forekomst av anadrom fisk (ikke stedegen bestand) Innlandsfisk: Små bestander uten spesielle verdier Naturlig lite egnede forhold i innsjø/elv for fisk	Nær trua (NT) arter og deres funksjonsområde Fastsatte bygdenære områder som grenser til nasjonale viktige funksjonsområder for villrein Anadrom fisk: Laks/sjørørret: Vassdrag med små bestander. Sjørørre: Mindre bestand. Middels potensial for smoltproduksjon. Innlandsfisk: Vassdrag med fiskebestander av regional/lokal verdi	Sårbare (VU) arter og deres funksjonsområde Spesielt hensynskrevende arter og deres funksjonsområde Fastsatte randområder til de nasjonale villreinområdene Anadrom fisk: Laks/sjørørret: Vassdrag med middels store bestander. Sjørørre: Livskraftig bestand. Godt potensial for smoltproduksjon. Innlandsfisk: Langtvandrende bestand av harr, ørret og sik). Vassdrag (potensielt) høyproduktive for ørret, røye eller sik. Andre storørretbest. Vassdrag med stor andel storvokst ørret	Fredede arter og deres funksjonsområde Prioriterte arter (med eventuelt forskriftsfestet funksjonsområde) Sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR) arter og deres funksjonsområde Nasjonale villreinområder Lokaliteter med relikts laks Anadrom fisk: nasjonale laksevassdrag: Andre spesielt verdifulle laksevassdrag (for eksempel storvokst laks). Sjørørret: stor bestand. Sjørørre: Rent elvelevende best. Stort potensial for smoltproduksjon Innlandsfisk: Spesielt verdifulle storørret bestander.
Landskapsøkologiske sammenhenger		Naturområder og natur- strukturer som binder sammen funksjonsområ der for vanlig forekommende arter.	Lokalt viktige vilt- og fugletrekk Delvis intakte naturområder og natur- strukturer som er trekk-, vandrings- og forflytnings- korridorer for a) et høyt antall arter eller b) for definerte grupper av arter (eks: amfibier, pollinatorer) Naturområder og natur- strukturer som bidrar til å	Regionalt/nasjonalt viktige områder for vilt- og fugletrekk Intakte sammenhenger mellom eller i tilknytning til større natur- områder som har en viktig funksjon som forflytnings- og sprednings- korridor for arter Områder som bidrar til sammen- binding av verne- områder eller dokumenterte funksjonsområder	Særlig store og nasjonalt/internasjonalt viktige trekkruer.

			binde sammen nøkkelområder for økologiske prosesser i økosystemene	for arter med stor eller svært stor verdi Lengre elvestrekninger med langt- vandrende fiskebestander	
Geotoper (landformer)	Landformer med diffus utforming/ sterkt redusert tilstand	Landformer med tydelig til middels tydelig utforming og god til noe redusert tilstand Sårbare objekter med middels tydelig utforming og noe reduser	Nær truede landformer med meget tydelig utforming og meget god tilstand Sårbare landformer med tydelig utforming og god tilstand, truede landformer med middels tydelig utforming og noe redusert tilstand.	Sårbare objekter med meget tydelig utforming og meget god tilstand, truede objekter med tydelig utforming og god tilstand.	Trueete og kritisk trueete objekter og/eller forvaltnings-prioriterte, meget tydelig utforming/store systemer, meget god tilstand.
Geologisk arv/geosteder		Geosted som enten har forringet kvalitet eller lav representativitet, men kan likevel være av betydning for lokal geologisk forståelse Lite tydelig og svakt forklarende geosted, men som likevel er relevant for kjennskap til lokal geologi.	Geosted som enten har forringet kvalitet eller lav representativitet, men kan likevel være av betydning for lokal geologisk forståelse Lite tydelig og svakt forklarende geosted, men som likevel er relevant for kjennskap til lokal geologi.	Godt bevart, vitenskapelig kjent geosted som gir/har gitt bidrag til å øke forståelsen av geologiske prosesser og sammenhenger, og er representativt for Norges geologiske oppbygging Tydelig og lesbart geosted som bidrar til å øke forståelsen av en geologisk prosess eller Norges geologiske oppbygging, og er relevant for læringsmål eller pensum.	Meget godt bevart, vitenskapelig velkjent geosted som gir/har gitt betydelige bidrag til geologi som vitenskap eller global geologisk forståelse, og er representativ for betydningsfulle og fundamentale prosesser og sammenhenger Svært tydelig og lesbart geosted som bidrar til god forståelse av en global geologisk prosess eller sammenheng, og er svært relevant for læringsmål eller pensum.

2.2.4 Steg 4. Vurdere påvirkning

Med bakgrunn i endringer tiltaket forventes å gi, gjøres en vurdering av påvirkning på ulike delområder. Påvirkning fastsettes på grunnlag av et sett kriterier som er gjengitt nedenfor.

Tabell 3. Vurdering av tiltaket eller planens påvirkning på hvert delområde.

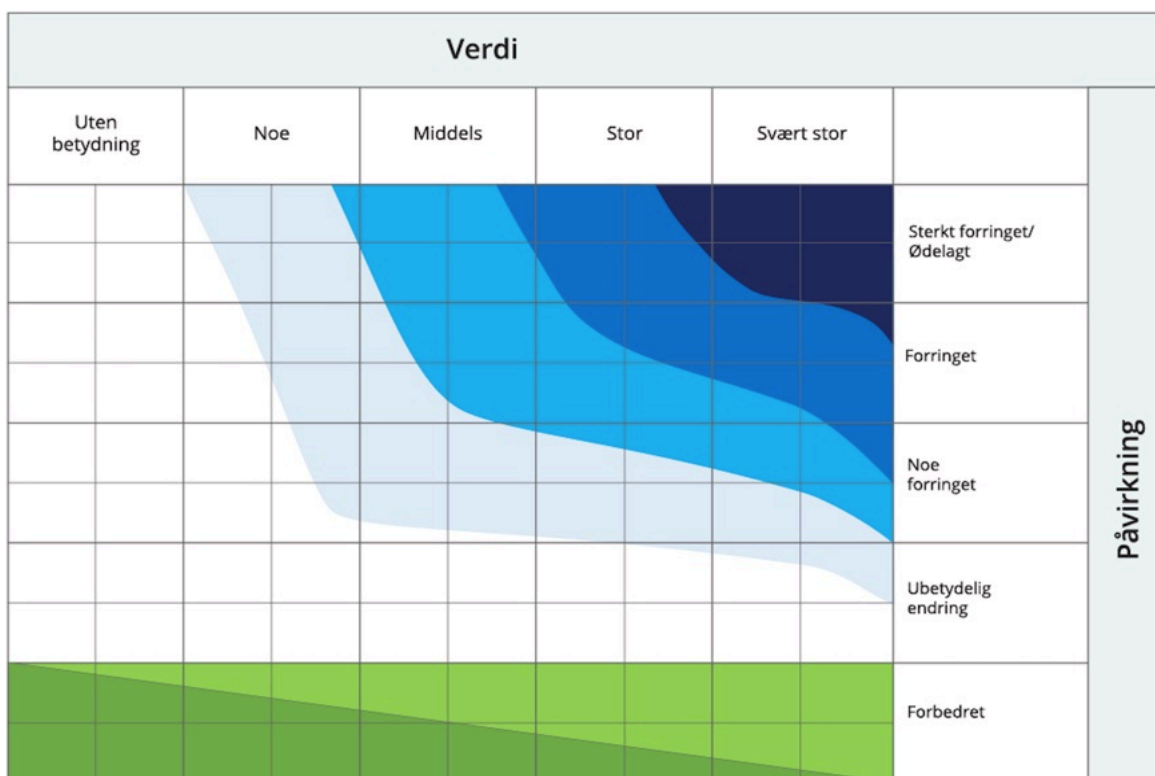
Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Vernet natur	Bedrer tilstanden ved at området blir restaurert mot en opprinnelig naturtilstand.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Noe påvirkning. (som aktivitet, forurensning og kanteffekter). Ikke direkte arealinngrep.	Mindre påvirkning (som aktivitet, forurensning og kanteffekter) som berører liten del. Ikke er i strid med verneformålet.	Direkte inngrep i verneområdet. I strid med verneformålet
Naturtyper	Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres	Ingen eller uvesentlig virkning	Direkte inngrep på mindre enn 20 %	Direkte arealinngrep i 20–50 % av en mindre	Direkte arealinngrep i den viktigste delen av lokaliteten.

	til opprinnelig natur.		av en mindre viktig del av lokaliteten. Liten forringelse av restareal. Svakker naturtypens utbredelse/tilstand lokalt/regionalt, ev. bidrar i noen grad til å svekke muligheten for å nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper.	viktig del av lokaliteten. Noe forringelse (som aktivitet, forurensning og kanteffekter) av restareal. Svakker naturtypens utbredelse/tilstand regionalt/nasjonalt, ev. kan svekke muligheten til å nå forvaltningsmålet for naturtyper.	Direkte arealinngrep i mer enn 50 % av lokaliteten. Direkte arealinngrep i 20-50% av en mindre viktig del av lokaliteten, men restareal mister sine økologiske kvaliteter og/eller funksjoner. Svakker naturtypens utbredelse/tilstand nasjonalt/internasjonalt, svekker med sikkerhet muligheten til å nå forvaltningsmålet for naturtyper.
Arter med funksjonsområder	Gjenoppretter eller skaper nye trekk/vandringsmuligheter mellom leveområder/biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning	Splitter sammenhenger/reducerer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/vandringsmulighet og flere alternative trekk finnes. Svekker artens bestand lokalt/regionalt, ev. bidrar i noen grad til å svekke muligheten for nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/vandringsmulighet der alternativer finnes. Svekker artens bestand regionalt/nasjonalt, ev. kan svekke muligheten for nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer. Svekker artens bestand nasjonalt/internasjonalt, ev. svekke muligheten for nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.
Landskapsøkologiske sammenhenger	Gjenoppretter eller skaper nye trekk/vandringsmuligheter mellom leveområder/biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning	Splitter sammenhenger/reducerer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/vandringsmulighet og flere alternative trekk finnes.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/vandringsmulighet der alternativer finnes.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer.
Geotop	Kan avdekke nye geosteder. Viktige geologiske funksjoner kan styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt.	Berører en mindre viktig del som samtidig utgjør mindre enn 20 % av lokaliteten. Liten forringelse av restareal.	Berører 20–50 % av lokaliteten, men liten forringelse av restareal. Ikke forringelse av viktigste del av lokalitet.	Berører hele eller størstedelen (over 50 %). Berører mindre enn 50 % av areal, men den viktigste (mest verdifulle) delen ødelegges. Restareal mister sine geologiske kvaliteter og/eller funksjoner.

Geologisk arv/geosteder	Tiltaket bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakestilles og tydeliggjør landskapets geologiske karakter, dets geologiske funksjon og inntryksstyrke.	Tiltaket medfører ingen vesentlig påvirkning i landskapets geologiske karakter, dets geologiske funksjon og inntryksstyrke.	Tiltaket medfører noe skjemmende påvirkning i landskapets geologiske karakter, dets geologiske funksjon og inntryksstyrke.	Tiltaket medfører merkbart endring i landskapets geologiske karakter, og / eller medfører inngrep som påvirker landskapets geologiske funksjon og inntryksstyrke.	Tiltaket medfører en stor endring i landskapets geologiske karakter, og / eller medfører store inngrep som reduserer landskapets geologiske funksjon og inntryksstyrke.
--------------------------------	---	---	--	---	---

2.2.5 Steg 5. Vurdere samlet konsekvens for hvert delområde

Konsekvensgrad fastsettes og begrunnes gjennom en kombinasjon av verdi og påvirkning for de ulike delområdene. Til dette brukes konsekvensviften som er vist i figuren nedenfor.

Figur 5. Konsekvensviften som brukes for å sette konsekvensgraden for hvert delområde ut fra en kombinasjon av verdi og påvirkning.

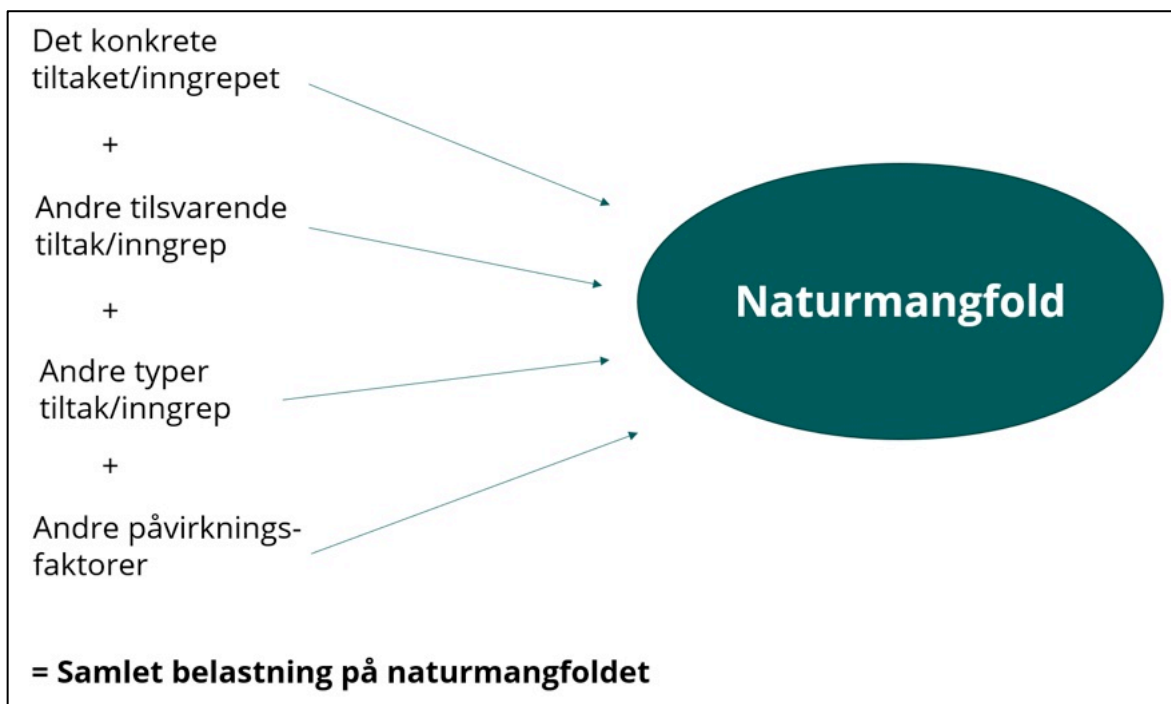
Tabell 4. Konsekvensgrad for hvert delområde vurderes og begrunnes ut fra en kombinasjon av verdi og påvirkning.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært stor konsekvens	Den mest alvorlige konsekvensen som kan oppnås for delområdet. Brukes kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	Stor konsekvens	Alvorlig konsekvens for delområdet
--	Betydelig konsekvens	Betydelig konsekvens for delområdet
-	Noe konsekvens	Noe konsekvens for delområdet

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
0	Ubetydelig konsekvens	Ingen eller ubetydelig konsekvens for delområdet
+ / ++	Noe /betydelig positiv konsekvens	Forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++ / ++++	Stor/svært stor positiv konsekvens	Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

2.2.6 Steg 6. Vurdere samlet konsekvens for naturmangfold

Til slutt utarbeides en sammenstilling av konsekvensgrader for de ulike delområdene, ulike avveininger, og det fastsettes en samlet konsekvens for naturmangfold. Utredningen skal vurdere nullalternativet (dagens situasjon) opp mot utbyggingsalternativet. Hvis det er flere alternativer så skal de rangeres.

Figur 6. Prinsippskisse for vurdering av samlet belastning for naturmangfoldet. Hentet fra Klima- og miljødepartementet (<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/metode-for-utredning/naturmangfold/1.6-sett-konsekvens>)

Til slutt kommer vurdering av konsekvensen for hele influensområdet. Denne baserer seg på konsekvensgraden for hvert delområde, og den skal også inkludere vurdering av samlet belastning. Samlet belastning kan være større enn summen av konsekvensene for hvert delområde, noe som også innebærer at samlet konsekvens kan bli justert opp. Vanligvis skal høyeste konsekvensgrad gjelde, og som hovedregel kan ikke samlet konsekvensgrad settes lavere enn den alvorligste graden for de enkelte delområdene hvis et delområde har fått kritisk, svært alvorlig eller alvorlig konsekvens.

Konsekvens	Kriterier for samlet vurdering
Kritisk negativ konsekvens	<p>Kritisk negativ konsekvens betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt eller internasjonalt viktig naturmangfold. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi, eller der den samlede belastningen er svært stor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere delområder med konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (4 minus). • Svært stor samlet belastning.
Svært stor negativ konsekvens	<p>Svært stor negativ betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig naturmangfold. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi, eller der det er stor samlet belastning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvekt av delområder med konsekvensgrad alvorlig konsekvens (3 minus). • Ett eller flere delområder har konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus). • Stor samlet belastning.
Stor negativ konsekvens	<p>Tiltaket medfører stor konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig (2 minus). • Flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (3 minus). • Ett delområde kan ha konsekvensgrad svært alvorlig. • Bidrar til økt samlet belastning.
Middels negativ konsekvens	<p>Tiltaket medfører betydelig konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvekt av delområder har konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). • Flere delområder har konsekvensgrad betydelig (2 minus). • Flere delområder kan ha konsekvensgrad alvorlig (3 minus). • Ingen delområder er gitt svært alvorlig konsekvensgrad.
Noe negativ konsekvens	<p>Tiltaket medfører noe konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. Lite konflikt med naturmangfold innenfor influensområdet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delområder har lave konsekvensgrader. • Overvekt av delområder med konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus) og ubetydelig konsekvens (0). • Et par delområder kan ha konsekvensgrad betydelig (2 minus). • Ingen delområder er gitt konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus) eller alvorlig (3 minus).
Ubetydelig konsekvens	<p>Tiltaket/alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer for naturmangfoldet i 0-alternativet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvekt av delområder med ubetydelig konsekvensgrad (0). • Ett delområde kan inneholde konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). • Ingen delområder er gitt svært alvorlig (4 minus), alvorlig (3 minus) eller betydelig (2 minus) konsekvensgrad.
Positiv konsekvens	<p>Benyttes i delområder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får noe eller betydelig verdiøkning som følge av tiltaket. Tiltaket/alternativet er en forbedring for naturmangfoldet i forhold til 0-alternativet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvekt av delområder med positiv konsekvensgrad (1 eller 2 pluss). • Kan kun inneholde delområder med noe negativ konsekvensgrad. • Delområder med noe negativ konsekvensgrad (1 minus) oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	<p>Benyttes i delområder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket. Stor forbedring for naturmangfoldet i forhold til 0-alternativet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overvekt av delområde med svært stor miljøforbedring (4 pluss). • Overvekt av delområder med svært positiv konsekvensgrad. • Kan kun inneholde delområder med lav negativ konsekvensgrad, delområder med negative konsekvensgrad oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.

Figur 7. Vurdering av samlet konsekvens for naturmangfoldet. Hentet fra Klima- og miljødirektoratet: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/metode-for-utredning/naturmangfold/1.6-sett-konsekvens>

2.2.7 Steg 7. Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-10

Formålet med konsekvensutredning av naturmangfold er å sikre at virkningene for naturmangfold blir synliggjort i utarbeidelse av planer og tiltak. I naturmangfoldloven er det forvaltningsmål for arter og naturtyper. Dette går frem av §§ 4 og 5. Målsettingen er at mangfoldet av naturtyper og artene med deres genetiske mangfold ivaretas. Naturmangfoldloven kapittel II inneholder også miljørettslige prinsipper som skal sikre at naturmangfold blir vurdert når det fattes beslutninger som berører natur. De miljørettslige prinsippene omfatter:

- § 8 Kunnskapsgrunnlaget
- § 9 Førre-var-prinsippet
- § 10 Samlet belastning og økosystemtilnærming.

Figur 8. Utredningsområdet er allerede i stor grad tilrettelagt, inkludert flere opparbeidete turløyper. Her er den som går mot øst, dvs. ovenfor boligfeltet i Einlia og etter hvert opp mot Tingvoll museum. Foto: Geir Gaarder

3 Registreringer

3.1 Naturgrunnlaget

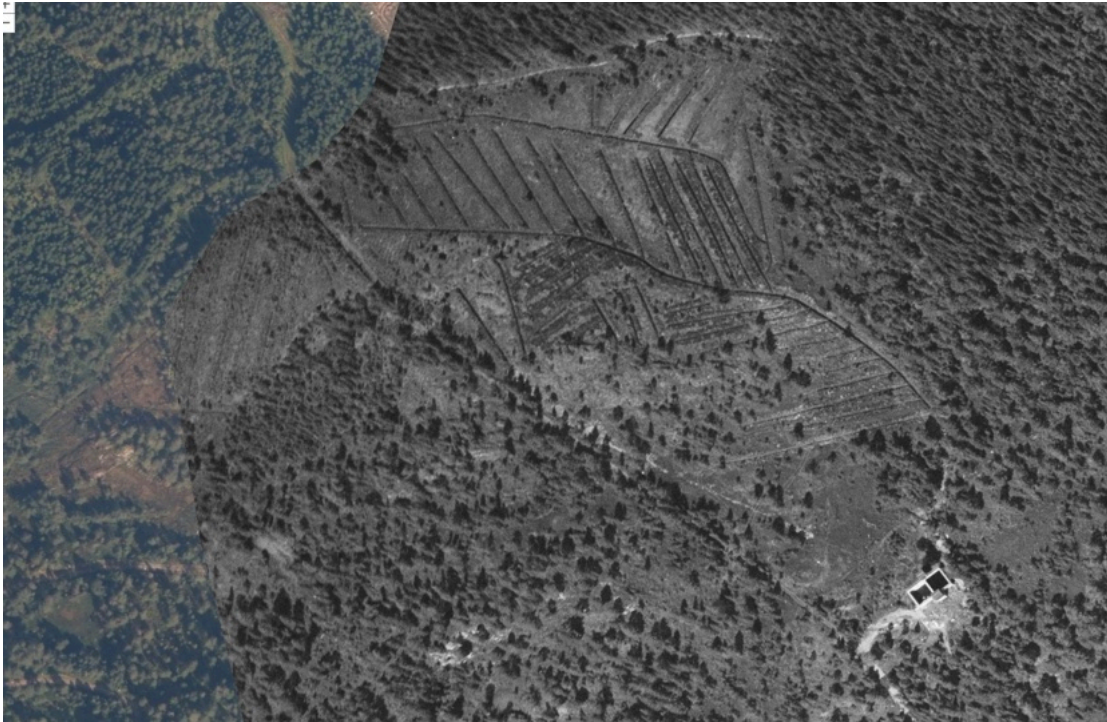
Friluftsparken ligger i et opprinnelig utmarksområde som har vært dominert av myr og skog. Et flybilde fra 1960 (figur 9) viser et ganske stort, åpent myrområde, men der et parti i vest tydeligvis er grøftet for ikke lang tid tilbake. Enkelte strukturer (små bygninger/rette/kvadratiske figurer, samt oppslag av trær og busker på myra) på myrpartiene gir samtidig klare indikasjoner på torvuttak tidligere. Fastmarkskogen virker enten å være ganske ung og tett (i nord og øst) eller eldre, glissen skog (i vest og sør).

Figur 9. Flybilde over vesentlige deler av utredningsområdet fra 1960. De åpne partiene er nok i stor grad myr, og de skråstilte stripene i nordvestre parti av myra opplagt grøfter. For øvrig går det tydeligvis en enkel, gammel vei gjennom området, opp mot det som i dag er Tingvoll museum. Hentet fra www.norgebilder.no

Området ble nok tidligere brukt tradisjonelt til skogsdrift, utmarksbeite mv. Siden det ligger tett inntil Tingvoll sentrum og er lett tilgjengelig er det svært sannsynlig at uttak av tømmer og ved har vært kontinuerlig og ganske omfattende i flere hundre år. De ganske tydelige sporene etter uttak av torv (til brensel mv.) vitner også om ganske høy utnyttelsesgrad av området. Det har nok vært en del utmarksbeite her, men produktiviteten er såpass lav at det neppe har vært særlig attraktivt. Derimot er det mulig at det har vært myrslått, uten at eventuelt omfang av det er nærmere kjent eller undersøkt. Sporene av beite og slått er uansett vanskelig å se nå.

De siste 50 årene har området gjennomgått vesentlige endringer. Grøftingen på 1950-tallet var bare starten på dette. Et flyfoto fra 1978 (se figur 10 under) viser at omtrent hele området ble gjennomgrøftet (for skogproduksjon), antagelig på 70-tallet en gang. Det har også kommet opp et par bygninger (ukjent funksjon) i sørøstre hjørne.

Figur 10. Flybilde over vesentlige deler av utredningsområdet fra 1978. Det har nylig vært omfattende, systematisk grøfting av det aller meste av myrene på østsiden av veien opp mot museet. Ellers har det skjedd lite med skogen, den har for det meste bare blitt litt eldre (og tettere). Hentet fra www.norgebilder.no

Den vesentligste endringen etter 1978 er etablering av nåværende friluftsanlegg i området – skytebanen, turstier mv., se figur 11 under. Inngrepene blir som striper gjennom skogsmiljøene, samt en del sterkt endret mark knyttet til hovedanleggene. I tillegg til dette kan en merke seg ei ganske fersk hogstflate i nordkant av bildeutsnittet (utenfor utredningsområdet), som viser at noen av de eldste plantefeltene nå har blitt hogstmodne.

Figur 11. Flybilde over vesentlige deler av utredningsområdet fra 2022. myrområdene er nå omtrent helt forsvunnet i til dels tette gran- og ungsogsfelt. Samtidig trer friluftsanleggene ganske tydelig fram. Hentet fra www.norgebilder.no

3.2 Naturtyper

Etter kartleggingssystemet Natur i Norge (NiN, versjon 2), er det mest fastmarkskogsmark (T4) i området, og da nok aller mest bærlyngskog (T4-5). Dels går det over i noe blåbærskog (T4-1) og i den sørvendte lia nok helst også overganger mot svak lågurtskog (T4-2) og svak bærlynglågurtskog (T4-6), men på de mest grunnlendte knausene antagelig også lyngskog (T4-9). Rikere skogstyper som lågurtskog og høgstaudeskog virker omtrent helt fraværende (fragment av lågurtskog er mulig).

I tillegg er det noe myr eller i det minste tidligere myrmark. Mye er nok nedbørsmyr (V3), særlig de nordøstre delene av myrpartiene, selv om det som følge av grøfting og tilplanting nå kan være vanskelig å vurdere myrtypene. I vest ble det også sett litt jordvannsmyr, og da kalkfattig til svakt intermediær myr og da helst myrkantmark (V1-5, V1-6). I tillegg var det indikasjoner på sterkt intermediær til svakt kalkrik myrkantmark (V1-7) på noen myr-rester mellom dammen og skytebanen, med arter som breiull, myrsnelle og fettmose.

Ut over noen små, kalkfattige bergvegger og en liten bekk, begrenser resten av naturtypene seg til ulike former for sterkt endret mark. Innenfor denne hovedkategorien opptrer det her både gamle granplantefelt (T38), tørrlagt våtmark (T36), ny løs fastmark (T37) og hard sterkt endret mark (T39).

Figur 12. Ordinær, fattig, ganske ung furuskog i østre del av utredningsområdet. Foruten furu er det her mye blåtopp og pors, to lite krevende, vidt utbredte arter i slike fuktige og fattige miljøer. Det er fuktmark, noe begge de to nevnte artene er knyttet til, og stedvis overgang mot myr. Foto: Geir Gaarder

3.3 Artsmangfold

3.3.1 Virveldyr

10 fuglearter er lagt inn i Artskart (Artsdatabanken 2024) i eller nær inntil planområdet, innenfor det som er relevant utredningsområde for fuglelivet. Det er snakk om vanlige arter knyttet til skog og kulturlandskap, men inkluderer også de tre utbredte, truede artene grønnfink (VU), gulspurv (VU) og granmeis (VU). I tillegg kommer fem pattedyr-arter; oter, mink, vannspissmus, rødveng og grevling. Av disse er mink en fremmedart med svært høy risiko, mens oter tidligere var rødlistet, men som nå er ganske utbredt i regionen. Til slutt kommer et par funn av buttsnutefrosk (vanlig frosk) og huggorm.

Mer systematiske undersøkelser ville nok lett gitt en vesentlig lengre liste og også inkludert flere rødlistearter, særlig blant fugl og flaggermus. Funnene indikerer likevel en nokså ordinær og forventet fuglefauna for et slikt tettstedsnært skoglandskap. Potensialet for at dette skal være noe viktig leveområde for rødlistearter er ikke spesielt høyt, men det er godt mulig at både gulspurv og grønnfink hekker i partier med glissen ungskog her. I tillegg blir det nok benyttet til næringssøk for flere arter, inkludert hønsehauk (VU) og nordflaggermus (VU).

3.3.2 Karplanter

De fleste artsobservasjoner i området (rundt 200) er gjort av karplanter, fordelt på nærmere 60 arter (Artsdatabanken 2024). Ingen rødlistearter er påvist, men inkludert her er hele 15 ulike fremmedarter, se tabell 5 under.

Tabell 5. Kjente forekomster av fremmede arter i området rundt planlagt friluftspark ved Tingvoll sentrum. Artene er systematisert etter kategori, der nest norsk navn. Noen av registreringene kan være av samme forekomst.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Kategori	Antall funn
hagelupin	<i>Lupinus polyphyllus</i>	SE – svært høy risiko	67
lutzgran	<i>Picea x lutzii</i>	SE – svært høy risiko	1
parkslirekne	<i>Reynoutria japonica</i>	SE – svært høy risiko	7
platanlønn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	SE – svært høy risiko	6
rynkerose	<i>Rosa rugosa</i>	SE – svært høy risiko	1
rødhyll	<i>Sambucus racemosa subsp. racemosa</i>	SE – svært høy risiko	1
skogskjegg	<i>Aruncus dioicus</i>	SE – svært høy risiko	2
spansk kjørvel	<i>Myrrhis odorata</i>	SE – svært høy risiko	1
vestamerikansk hemlokk	<i>Tsuga heterophylla</i>	SE – svært høy risiko	2
gullpil	<i>Salix alba 'Vitellina'</i>	PH – potensielt høy risiko	1
klokkeblåstjerne	<i>Hyacinthoides non-scripta</i>	PH – potensielt høy risiko	1
tunbalderbrå	<i>Lepidothea suaveolens</i>	PH – potensielt høy risiko	1
snøbær	<i>Symphoricarpos albus</i>	HI – høy risiko	1
Kornellslekta*	<i>Swida sericea/alba</i>	SE/PH	2
moskuskattost	<i>Malva moschata</i>	NR – ikke risikovurdert	1
Sum	15 arter		

*Korneller kan være vanskelig å bestemme til art, men sannsynligvis er det enten snakk om alaskakornell (SE) eller sibirkornell (HI).

Det er særlig grunn til å merke seg det høye antallet funn av hagelupin, men det er også grunn til å merke seg at parkslirekne er funnet et par steder i området, til dels i store bestand. I tillegg til de nasjonale fremmedartene bør det også trekkes fram at både norsk gran og europalerk er lokale fremmedarter som finnes flere steder i området.

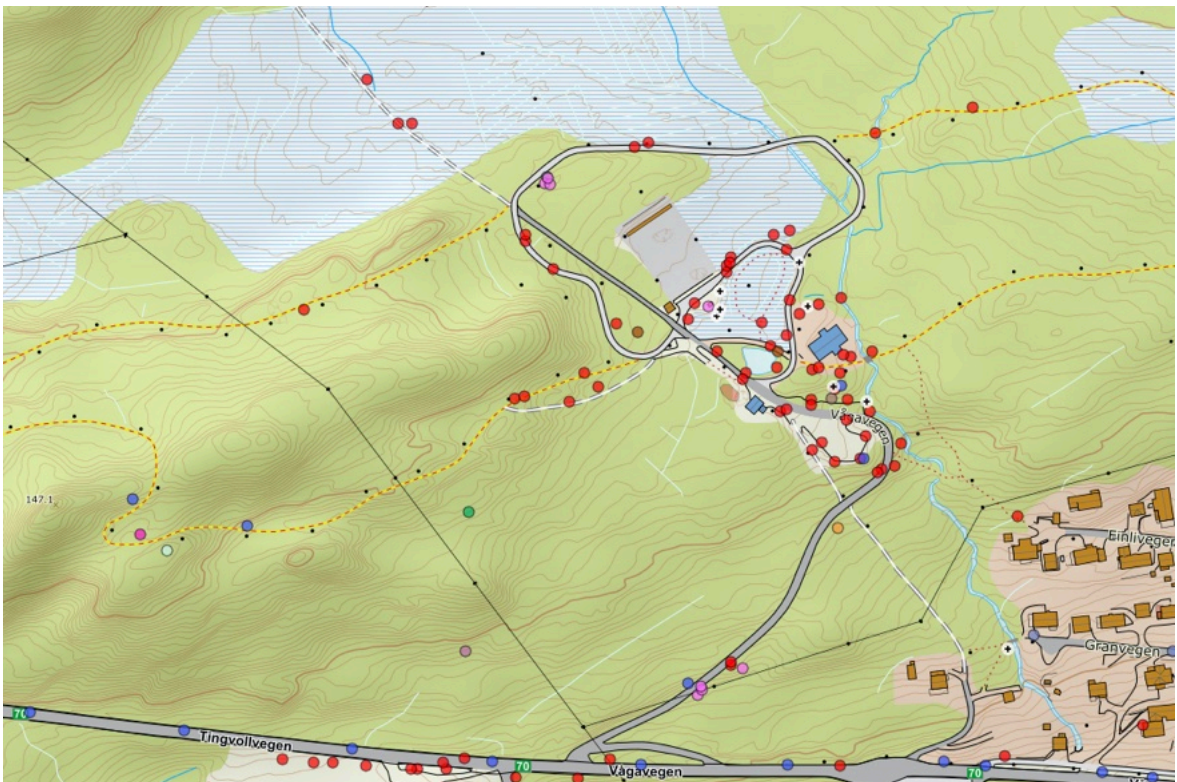
Når det gjelder stedege arter, så er disse dominert av lite krevende, vanlige arter knyttet til skog, myr og kulturlandskap. Et par litt mer krevende myrplanter er tidligere nevnt.

Figur 13. Den røde busken sentralt i bildet er en kornell, hittil ubestemt på artsnivå. Det er uansett snakk om en fremmedart som utgjør en risiko for stedege arter. Foto: Geir Gaarder

Figur 14. Skogskjegg (rødfarget) og hagelupiner i kanten av sti på østkant av anleggsområdet. Begge to har svært høy risiko på fremmedartslista og utgjør et alvorlig problem mange steder. Foto: Geir Gaarder

Figur 15. Kjente forekomster av fremmedarter med svært høy, høy og potensielt høy risiko. Røde prikker: Hagelupin. Blå prikker: Platanlønn. Lyst fiolette prikker: Parkslirekne (samt lutzgran i vest og dels rødhyll i sør).

3.3.3 Lav, moser, sopp og virvelløse dyr

Det er gjort spredte funn av lav, moser, sopp og insekter i området. Ingen av disse er spesielt sjeldne. Et knippe med vanlige sommerfugler og øyestikkere er observert her. Av lav kan nevnes funn av lungenever, en art som gjerne krever ganske gamle lauvtrær (funnet ved Jakobsbrønn, dvs. nær bekken på østsiden av anlegget). Like utenfor definert utredningsområde, på sørvestsiden, er hasselrurlav (NT) påvist. Arten er knyttet til fuktige, eldre hasselkratt. Den er ganske vanlig på Tingvoll, mindre vanlig andre steder på Vestlandet og for øvrig svært sjelden ellers i Europa. Tingvoll har med andre ord et internasjonalt forvaltningsansvar for den. For tiden forekommer den ganske sikkert ikke innenfor planområdet, men hvis det reetableres eldre hasselkratt her, så er det godt mulig den kan komme inn. I nordvendte skrenter på vestsiden av anlegget vokser bl.a. rødmuslingmose og storstylte, svakt oseaniske og fuktbevende levermoser, som i distriktet nok også helst vil ha eldre skog.

Figur 16. Matte med gulbrune eksemplarer av storstylte, omgitt av lys reinlav, etasjemose og torvmoser. I mer kontinentale, innlandspregede miljøer er storstylte ganske sjelden og kravfull, men såpass langt ut mot kysten som Tingvoll, så blir den vesentlig mindre krevende. Foto: Geir Gaarder

3.3.4 Forekomst av rødlistearter

Påviste rødlistearter begrenser seg til de tre tidligere nevnte fugleartene gulspurv, grønnfink og granmeis, alle med status sårbar (VU). Det er ikke kjent hvor viktig området er for disse artene, men trolig kan både grønnfink og gulspurv hekke her, mens granmeis nok helst bare bruker området til fødesøk. Alle tre arter er ganske vanlige og vidt utbredt i distriktet og forventede i et slikt kulturpåvirket skogsområde nær tettbebyggelse.

Potensialet for flere rødlistearter er absolutt til stede, men da i første rekke begrenset til fuglearter og flaggermus på næringssøk. Det foreligger ikke indikasjoner på at området er spesielt viktig eller godt egnet for rødlistearter. Et usikkert unntak kan gjelde for dammen sentralt i området, som kan være attraktivt for bl.a. nordflaggermus (VU).

4 Vurdering av verdi

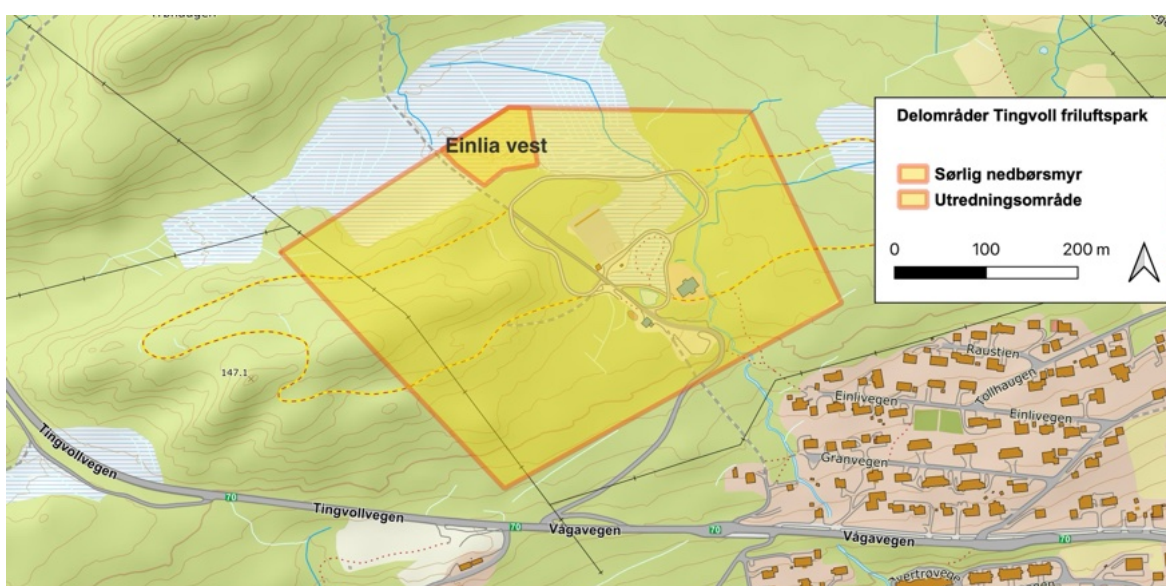
Det er funnet grunnlag for å avgrense de minst alvorlig skadde delene av nedbørsmyra nord for eksisterende anlegg som en verdifull naturtype. Ut over det virker det mest korrekt å anse resten av området samlet (med litt usikkerhet knyttet til om dammen burde vært skilt ut som eget delområde). Det er for øvrig ikke kjent verneområder (Miljødirektoratet 2024a) eller geotoper (NGU 2024b) i eller nær utredningsområdet, og det er heller ikke skilt ut egne økologiske funksjonsområder for arter eller landskapsøkologiske funksjonsområder.

Delområde 1 Einlia vest ID: NINFP2410177630

- Naturtype: Sørlig nedbørsmyr Størrelse: 5,2 daa
- Kvalitet: Svært lav kvalitet
- Usikkerhet: Det har vært ganske omfattende grøfting av det som utvilsomt tidligere har vært ei større, ganske åpen myr. Overgangen til det som ikke lenger kan betegnes myr er derfor vanskelig her.
- Tilstand: Det har vært omfattende grøfting her, samt også nok tatt ut en del torv tidligere. Tilstanden vurderes derfor som sterkt redusert.
- Naturmangfold: I henhold til metodikken skal ikke naturmangfoldet beskrives når tilstanden er svært redusert.
- Nedbørsmyr, inkludert sørlig nedbørsmyr, er en nær truet naturtype. I henhold til metodikken i tabell 2 skal nær truede naturtyper av svært lav kvalitet ha noe verdi.

Tabell 6. Verdivurderte delområder for Tingvoll friluftspark, etter Veileder M-1941 (Miljødirektoratet 2024c).

Delområde	Verdi (M-1941)	Naturtype	Økologisk funksjonsområde
1 Einlia vest	Noe verdi	Nedbørsmyr	-
2 Tingvoll friluftspark m. omegn	Noe verdi	-	Ja, for vanlige arter

Figur 17. Avgrensning av utredningsområdet, samt utskilt delområde med nedbørsmyr. Begge deler får noe naturverdi.

5 Påvirkning og konsekvens

Basert på konseptplanen (figur 3, se også Norconsult 2021), så er det planlagt en god del nye anlegg i området, både ulike typer løyper, en ishockey-/multibane og særskilt aktivitetspark. Disse vil føre til en rekke inngrep i marka, der en større andel av området blir sterkt endret mark.

5.1 Vurdering av usikkerhet

5.1.1 Naturtyper med tilhørende kvalitet og verdi

Usikkerheten i naturtypekartleggingen vurderes som ganske liten. Sannsynligheten for uoppdagede forekomster er liten, da det ikke er indikasjoner eller potensiale for slike. Derimot er det noe usikkerhet knyttet til avgrensning av den påviste verdifulle naturtypen. Den er sterkt påvirket og det samme gjelder omgivelsene, noe som gjør det vanskelig å vurdere både naturtyper i kantsoner og hvor grensen skal gå.

5.1.2 Artsmangfoldet

Artsmangfoldet har både en verdi i seg selv, og kan være et sentralt grunnlag for fastsettelse av kvalitet til naturtypene. Sannsynligheten for at forvaltningsrelevante arter (dvs. som kan gi grunnlag for naturtyper eller økologiske funksjonsområder for arter av høyere verdi) vurderes som liten. Området har vært kartlagt i flere omganger og av ulike fagpersoner. Det er en bredde i organismegrupper som er fanget opp. Samtidig er området ganske lite, oversiktlig og potensialet for å finne spesielt verdifulle arter virker lavt.

5.1.3 Påvirkning

Det er større usikkerhet knyttet til påvirkningen av området, siden fastlagte detaljplaner ikke foreligger. Samtidig er det også noe usikkerhet knyttet til omfang og konsekvenser av tidligere påvirkning, samt framtidig påvirkning innenfor 0-alternativet.

Samlet er slik usikkerhet såpass stor at føre-var-prinsippet bør legges til grunn i noen grad. Siden verdiene er såpass lave, gir dette lite utslag på konsekvensgrad og er derfor av mindre praktisk betydning.

5.2 0-alternativet

0-alternativet er hva som sannsynligvis vil være videre utvikling dersom planen eller tiltaket ikke gjennomføres. Her antas 0-alternativet å være en videreføring av nåværende trender.

Utviklingen i tilstanden de siste årene tilsier dels en gradvis eldre og tettere skog, og ytterligere gjenvoksing av grøftede myrer. Samtidig har det vært en økende bruk og tilrettelegging innenfor området for ulike typer friluftsliv. Begge deler antas å fortsette, men med økende mulighet for avvikning av skogbestand etter hvert som trærne blir grove. Samtidig antas utbyggingsalternativet å medføre en klart sterkere grad av tilrettelegging og utnytting av arealet enn 0-alternativet.

5.3 Utbyggingsalternativet

Planområdet får noe verdi som økologisk funksjonsområde for arter samt at en del får noe verdi som naturtype. Det foreligger ikke usikkerhet som tilsier at denne verdien endres. Planlagte tiltak antas å øke graden av påvirkning og andelen sterkt endret mark her. Samtidig vil økte aktiviteter føre til noe mer forstyrrelse av fuglelivet. Noen positive effekter på naturmangfoldet er ikke kjent.

Ingen spesielle naturtypemiljøer blir berørt. Mest negativt, relativt sett, er at restmiljøet med rikmyr mellom dammen og skiskytteranlegget vil forsvinne. Siden det tross alt er snakk om endring av naturlig mark til sterkt endret mark og det er snakk om areal med noe verdi, så vurderes det å bli noe forringet, samt i neste omgang at tiltaket får noe konsekvens.

Tabell 7. Påvirkning og konsekvens for hvert delområde innenfor utredningsområdet.

Delområde	Verdi	Påvirkning	Vurdering av påvirkning	Konsekvens
1 Einlia vest	Noe verdi	Ingen endring	Delområdet ligger utenfor planområdet og antas ikke å bli merkbart indirekte påvirket.	0
2 Tingvoll friluftspark m. omegn	Noe verdi	Noe forringet	En rekke små og store tiltak er planlagt, men deler blir ikke berørt og området har små naturverdier.	Noe konsekvens (-)

5.4 Vurdering av samlet belastning

I en konsekvensvurdering skal samlet belastning skal vurderes både lokalt, regionalt og nasjonalt for truet natur, mens den bare skal vurderes ut fra et lokalt perspektiv for annen natur. Siden det ikke er kjent truet natur i planområdet (unntatt ask, men denne forekomsten vektlegges ikke her), så er det bare det lokale perspektivet som skal vurderes.

Planområdet preges av både nyere og eldre påvirkninger, og er dominert av vidt utbredte lite truede naturtyper og nokså lite krevende arter. Den eneste rødlistede naturtypen antas å ligge utenfor planområdet og de påviste rødlistede fugleartene er knyttet til landskap med ganske høy kulturpåvirkning. Det er derfor vanskelig å se at tiltaket vil innebære noen samlet belastning av betydning for det lokale naturmangfoldet.

5.5 Sammenstilling og rangering av konsekvens

I den samlede vurderingen skal utbyggingsalternativet settes opp mot 0-alternativet. Samlet belastning og usikkerhet vil da samtidig være inkludert i vurderingene.

Tabell 7. Samlet vurdering av alternativenes konsekvens for naturmangfold.

	Alt. 0	Utbyggingsalternativet
Avveining	Dagens blanding mellom ulike utnyttelsesgrader videreføres.	En del nedbygging og økt friluftaktivitet.
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens	Noe negativ konsekvens
Rangering	1	2
Forklaring til rangering	Gradvis eldre skog, men også gradvis mer tilrettelegging for friluftsliv.	En del fysiske inngrep. Vesentlig økt aktivitet. Enkelte partier får samtidig gradvis eldre skog.
Beslutningsrelevant usikkerhet	Liten til ubetydelig	Liten til ubetydelig

6 Vurderinger etter Naturmangfoldloven §§8-10

6.1 Kunnskapsgrunnlaget (§8)

“Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.”

Generelt er kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i det undersøkte området vurdert å være relativt godt, med små svakheter. Det finnes en del artsdata, for ulike organismegrupper, utført av flere fagfolk. Samtidig er området lite og oversiktlig og ganske lett å kartlegge for naturtyper.

6.2 Førre-var-prinsippet (§9)

“Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.”

Siden kunnskapsgrunnlaget for naturverdiene er godt, vurderes det ikke å være behov for å benytte førre-var-prinsippet i den sammenheng. Derimot er det aktuelt å gjøre det i begrenset grad ved vurdering av påvirkning, siden detaljplaner for tiltaket mangler.

6.3 Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)

“En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.”

I samsvar med veiledningen for paragrafen er det i første rekke truet natur som samlet belastning skal vurderes for. Siden truet natur av forvaltningsrelevans ikke er kjent fra utredningsområdet, er samlet belastning bare vurdert i et lokalt perspektiv.

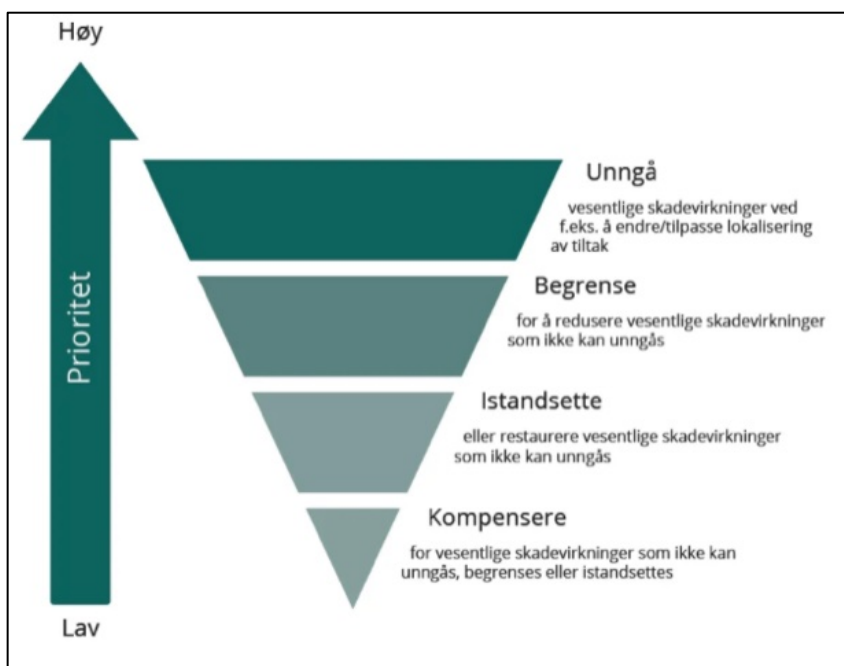
7 Økosystemtjenester

En beskrivelse av kjente og mulige økosystemtjenester gir et litt annet perspektiv på naturmangfoldet og verdiene knyttet til det, enn den øvrige delen av konsekvensutredningen. Nedenfor er derfor enkelte aspekter knyttet til dette kortfattet omtalt.

- Klimaregulering: Skog og ikke minst myr er viktige karbonlagre. I planområdet er det en del fuktig og humusrik, trolig karbonrik skogsmark, samt myrlendte partier, men da mest grunn myr. Tiltak som gjennomføres her kan derfor medføre noe utslipp av karbon. Rett på nordsiden er det derimot tykkere myrslag, som har blitt utsatt for omfattende grøfting i nyere tid, noe som kan ha medført og fortsatt medfører omfattende karbonlekkasjer.
- Rekreasjon og friluftsliv: Området blir allerede utnyttet til dette i omfattende grad, og tiltaket legger opp til ytterligere økning. Kanskje vil planlagt utbygging føre til at området blir bedre egnet for denne økosystemtjenesten, men dette avhenger av detaljutforminger av tiltakene. En utbygging som medfører ødeleggelse av natur og at folk fjerner seg fra opprinnelig natur kan vanskelig sies å gi en positiv effekt på økosystemtjenesten. Utbygging som derimot utnytter de naturgitte betingelsene og gjør at folk kommer tettere inn på naturen vil være positiv.
- Kunnskap og læring om naturarven: Med bruk av området til friluftsliv, så foreligger det et klart potensial for denne økosystemtjenesten. Dette er likevel helt betinget av hvordan området blir tilrettelagt og viljen til å utnytte denne økosystemtjenesten. Eksempler på slike muligheter er å tilrettelegge for bestemte arter og miljøer, eksempelvis fuglekasser, fugleforing, levemiljøer knyttet til dammen. Samtidig som det informeres både om tilretteleggingen og konsekvensene for naturmangfoldet. Tilsvarende vil både aktiv deltakelse i fjerning av fremmede arter og informasjon i for- og etterkant om slike tiltak gi viktig læring.

8 AVBØTENDE TILTAK

I henhold til prinsipper for bevaring av naturmangfoldet skal tiltak for å unngå skade på naturmangfoldet prioriteres høyest, og i neste omgang begrense skadene. Er ikke det mulig så må istandsetting og restaurering vurderes og som siste mulighet kompensasjon. Avbøtende og kompenserende tiltak er dermed aktuelt når en ikke klarer å unngå eller begrense skadene.

Figur 17. Tiltakshierarkiet for bevaring av naturmangfold i konsekvensutredninger.

Avbøtende og kompenserende tiltak for å redusere de negative konsekvensene av tiltaket er:

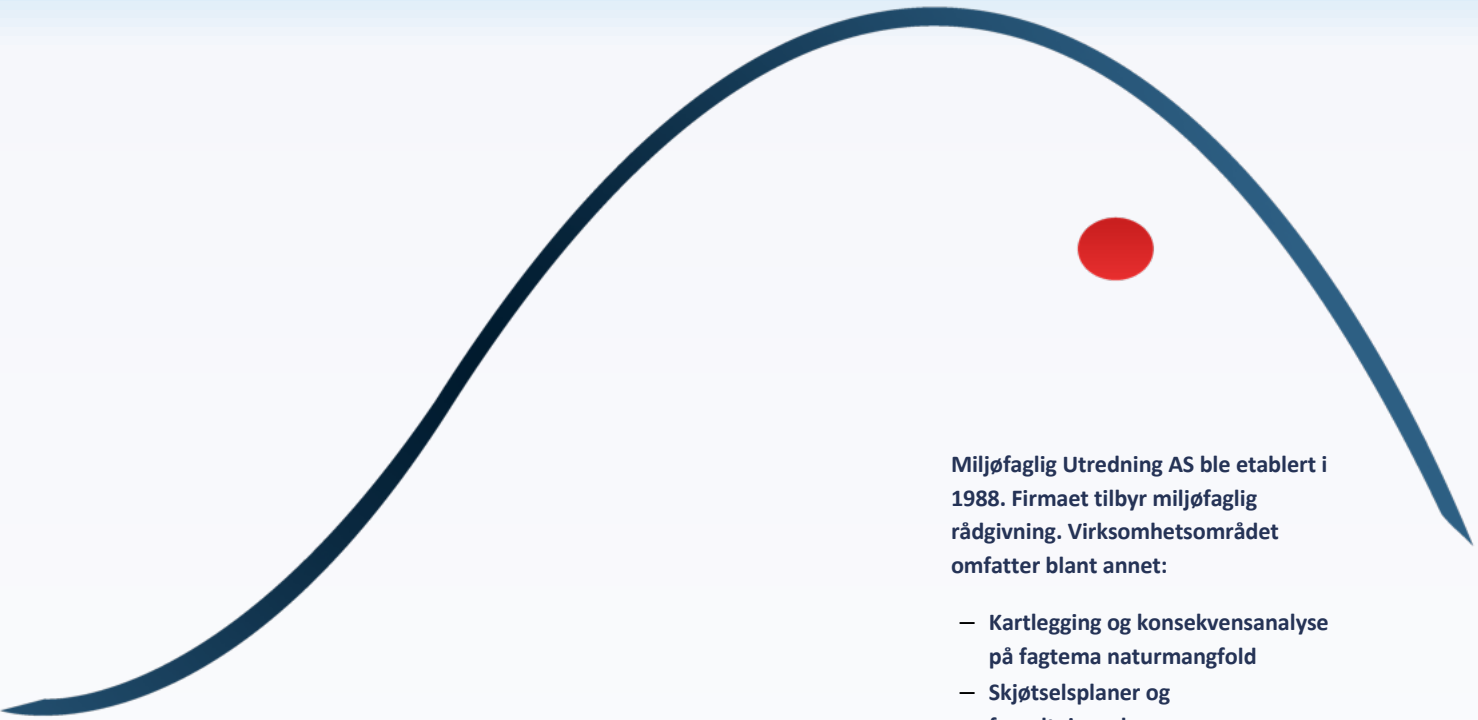
1. Systematisk fjerne fremmedarter som forekommer i og inntil planområdet, samt sette i verk tiltak både under anleggsarbeidet og i etterkant for å unngå etablering av nye forekomster av slike arter. Særlig arter som parkslirekne, hagelupin, platanlønn og skogskjegg er det viktig å bekjempe. Det foreligger en tiltaksplan mot fremmede arter i området fra før (Tingvoll Idrettslag 2022). Denne skal i noen grad ha blitt fulgt opp (Håvard Steinshamn pers. kom.), men egne observasjoner under feltarbeidet i 2024 gav inntrykk av at dette ikke har vært spesielt effektivt og at det neppe i merkbar grad har stanset spredningen av fremmedarter i området. Det anbefales derfor at det utarbeides en forpliktende plan for fremmedartene, som blir iverksatt før utbyggingen starter.

1. Unngå fysiske inngrep på restmiljøer av myr i planområdet, deriblant restområdet med rikmyr midt i dagens anlegg.
2. Innenfor planen innføre klare begrensninger på framtidig hogst og skogsdrift på arealene med stedegen skog som ikke skal benyttes aktivt til friluftsliv, slik at disse får stå og bli gradvis eldre.

3. Det viktigste kompensasjonstiltaket er å lukke grøfter på myrområdet rett på nordsiden av planområdet, samt i etterkant rydde krattskog der, for på sikt å få tilbake deler av det opprinnelig åpne myrområdet (som også kan være mer attraktivt for friluftsliv).

9 SKRIFTLIGE KILDER

- Artsdatabanken. 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 29.10.23 fra <https://www.artsdatabanken.no/rodlisfefornaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. Hentet fra <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisfeforarter/2021/>
- Artsdatabanken. 2024a. Artskart. Hentet 10.10.24 fra <https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Artsdatabanken. 2024b. Økologiske Grunnkart. Hentet 10.10.24 fra <https://okologiskegrunnkart.artsdatabanken.no>
- Artsdatabanken. 2024c. Natur i Norge. Hentet 10.10.24 fra <https://www.artsdatabanken.no/NiN>
- Artsdatabanken. 2024d. Fremmedartslista 2018. <https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023?TaxonRank=tv>
- Miljødirektoratet. 2024a. Naturbase kart. Hentet 10.10.24 fra <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- Miljødirektoratet. 2024b. Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Veileder M-2209, versjon 12.01.2024. 326 s. + vedlegg.
- Miljødirektoratet. 2024c. Veileder M-1941. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger/>
- NGU. 2024a. Berggrunn - Nasjonal berggrunnsdatabase. Hentet 10.10.24 fra https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. 2024b. Geologisk arv. Hentet 10.10.24 fra https://geo.ngu.no/kart/geologiskarv_mobil/
- Norconsult 2021. Tingvoll friluftspark. Utviklingsplan. Rapport, 14 s.

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaet tilbyr miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging og konsekvensanalyse på fagtema naturmangfold
- Skjøtselsplaner og forvaltningsplaner
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Kurs og foredrag

Hjemmeside: www.mfu.no

Org.nr.: 984494068 MVA